

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 133/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ KOTVA], [REDAKČNÝ KOTVA] zastúpenej advokátkou JUDr. Danicou Holováčovou, Čajakova 5, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresnej prokuratúry Košice II sp. zn. 1 Pn 800/16 z 12. decembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ KOTVA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. januára 2017 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ KOTVA], [REDAKČNÝ KOTVA] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Danicou Holováčovou, Čajakova 5, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresnej prokuratúry

Košice II (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. 1 Pn 800/16 z 12. decembra 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 4. októbra 2016 trestné oznámenie vo veci podozrenia zo spáchania prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2 Trestného zákona. Sťažovateľka je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva [REDAKOVANÉ] katastrálne územie [REDAKOVANÉ] a to v podiele 1/2 k celku, pričom syn ďalšieho podielového spoluvlastníka (tiež v podiele 1/2 k celku) ako jediný spoločník a konateľ spoločnosti [REDAKOVANÉ] začal v sporných „priestoroch autodielne vykonávať činnosť autoservisu“ na základe zmluvy o nájme nebytových priestorov, ktorú uzavrel s druhým podielovým spoluvlastníkom (svojím otcom) a ktorou mu tento prenajal polovicu predmetných nehnuteľností.

Podľa názoru sťažovateľky je zmluva o nájme nebytových priestorov absolútne neplatná, „pretože sa jedná o podielové spoluvlastníctvo, ktoré je vymedzené podielom každého podielového spoluvlastníka na spoločnej veci. Podiel je v danom prípade určený ideálne a nie reálne, čo v praxi znamená, že predmetná nehnuteľnosť nemôže byť užívaná z jednej polovice jedným a z druhej polovice druhým spoluvlastníkom, pretože každému podielovému spoluvlastníkovi patrí presná polovica z každého jedného pomyselného centimetra spoločnej nehnuteľnosti.“.

Z uvedenej argumentácie sťažovateľka vyvodzuje, že «osobu, ktorá užíva nebytový priestor na základe absolútne neplatnej zmluvy, nemožno považovať za „oprávnenú osobu“ v zmysle tohto zákonného znaku vyplývajúceho z § 218 Trestného zákona. ... Aj keď predmetná nehnuteľnosti sú v podielovom spoluvlastníctve menovaných, 1/2 nehnuteľnosti patriaca poškodenej (hoci len ideálne) je pre podozrivého [REDAKOVANÉ] cudzou vecou».

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka na účely ochrany svojich práv využila aj inštitúty občianskeho práva a podala civilnú žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu

spolu s „návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia“, ktorým by bolo druhému podielovému spoluvlastníkovi, ako aj spoločnosti [REDACTED] zakázané nakladať so spornými nehnuteľnosťami, zdržať sa užívania týchto nehnuteľností a znášať ich užívanie spoločnosťou [REDACTED], ktorej spoločníkmi sú sťažovateľka a druhý podielový spoluvlastník a ktorá má prenajatú od oboch podielových spoluvlastníkov spornú nehnuteľnosť už od roku 2005 (spoločnosť [REDACTED], prevádzkuje v spornej nehnuteľnosti rovnako autoservis, pozn.). Okresný súd Košice-okolie uznesením sp. zn. 15 C 76/2016 z 13. septembra 2016 návrhu sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia vyhovel, pričom Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 3 Co 398/2016 z 22. decembra 2016 rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil.

Trestné oznámenie sťažovateľky bolo uznesením povereného príslušníka Obvodného oddelenia Policajného zboru [REDACTED] ČVS: ORP-3210/JA-KE-2016 z 28. novembra 2016 (ďalej aj „rozhodnutie povereného príslušníka PZ“) podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté, keďže nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Proti rozhodnutiu povereného príslušníka PZ podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej rozhodla okresná prokuratúra napadnutým uznesením sp. zn. 1 Pn 800/16 z 12. decembra 2016 tak, že ju zamietla.

Podľa názoru sťažovateľky sa okresná prokuratúra nevysporiadala s otázkou absolútnej neplatnosti spornej zmluvy o nájme nebytových priestorov, a preto je napadnuté uznesenie podľa jej názoru nepreskúmateľné a zmätočné. Podľa názoru sťažovateľky neobstojí názor okresnej prokuratúry, že vec nedosahuje intenzitu trestného činu, ale ide len o civilný spor.

Sťažovateľka, poukazujúc na § 31 ods. 5 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, ktoré vylučuje podanie podnetu na preskúmanie napadnutého rozhodnutia okresnej prokuratúry nadriadenou prokuratúrou, tvrdí, že spĺňa podmienky na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a navrhuje, aby ústavný súd po predchádzajúcom prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

*„I. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ] na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky
uznesením Okresnej prokuratúry Košice II zo dňa 12. 12. 2016, č.: 1 Pn 800/16/8803 – bolo
porušené.*

*II. Uznesenie Okresnej prokuratúry Košice II zo dňa 12. 12. 2016,
č.: 1 Pn 800/16/8803 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnej prokuratúre Košice II na ďalšie
konanie a nové rozhodnutie.*

*III. Okresná prokuratúra Košice II je povinná k náhrade trov právneho zastúpenia
vzniknutých sťažovateľke v sume 374,81 € s DPH...“*

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresnej prokuratúry.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Pri predbežnom prerokovaní sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či nie je sťažnosť sťažovateľky zjavne neopodstatnená. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre taktiež opakovane zdôrazňuje, že vzhľadom na svoje ústavné postavenie zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory iných orgánov verejnej moci (vrátane orgánov prokuratúry), ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred nimi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00,

I. ÚS 17/01 atď.). Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať len také rozhodnutia iných orgánov verejnej moci, na základe ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, a príp. tiež také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery iného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Pri rozhodovaní o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré boli obdobne odôvodnené, ako je odôvodnená sťažnosť sťažovateľky, ústavný súd už mnohokrát vyslovil právny názor, podľa ktorého právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby alebo na podanie obžaloby voči nej na súde prokurátorom nemožno považovať za súčasť základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03), t. j. právo na vznesenie obvinenia, príp. podanie obžaloby nemá ústavný základ, a teda nepožíva ústavnú ochranu. Osobe, ktorá podala trestné oznámenie, a teda aj sťažovateľke, vzniká podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku. Sťažovateľke z uvedeného ustanovenia ústavy vyplýva iba právo na to, aby sa orgány činné v trestnom konaní jej oznámením o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, náležite zaoberali a svoje rozhodnutie o ňom následne oznámili oznamovateľovi a poškodenému (§ 196 a nasl. Trestného poriadku).

Zo skutkových okolností uvádzaných v sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka ako oznamovateľka podala 4. októbra 2016 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2 Trestného zákona. Jej trestné oznámenie bolo rozhodnutím povereného príslušníka PZ z 28. novembra 2016 odmietnuté bez toho, aby vo veci bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Z fotokópie tohto rozhodnutia, ktorá tvorí prílohu sťažnosti sťažovateľky, vyplýva, že označené rozhodnutie povereného príslušníka PZ je riadne odôvodnené a obsahuje v súlade so zákonom poučenie o riadnom opravnom prostriedku

(sťažnosti). Sťažovateľka oprávnenie podať sťažnosť proti označenému rozhodnutiu povereného príslušníka PZ využila a o sťažnosti rozhodla napadnutým uznesením okresná prokuratúra, pričom v jeho odôvodnení okrem iného uviedla:

„...V rámci vykonaného dokazovania boli vo veci zadokumentované listinné dôkazy relevantné pre objektívne rozhodnutie vo veci a boli vypočítaní oznamovateľka [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] st. a [REDAKOVANÉ] ml.

Súčasne preskúmaním vyšetrovacieho spisu bolo zistené, že nebolo preukázané, že by podozrivý [REDAKOVANÉ] svojím konaním naplnil všetky pojmové znaky prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru. Zo spisu je zrejmá existencia občiansko-právneho sporu mimo ingerencie orgánov činných v trestnom konaní. Ide o spor vo výkone vlastníckeho práva k nehnuteľnosti – nebytovému priestoru pri existencii dvoch spoluvlastníkov k spoločnej veci. Skutočnosť, že podozrivý vykonáva podnikateľskú činnosť v časti nehnuteľnosti podliehajúcej spoluvlastníckemu podielu, nezakladá jeho trestnoprávnu zodpovednosť v intenciách vyššie uvedeného prečinu, resp. iného trestného činu uvedeného v trestnom zákone.“

Z citovaného, ako aj ďalších častí napadnutého uznesenia vyplýva, že okresná prokuratúra sa sťažnosťou sťažovateľky zákonom požadovaným spôsobom zaoberala a svoje rozhodnutie o odmietnutí sťažnosti riadne doručila sťažovateľke. Navyše z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že závery, ku ktorým okresná prokuratúra dospela, sú ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnené a nemožno ich považovať za arbitrárne. Ústavný súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s argumentáciou povereného príslušníka PZ (ktorú si osvojila aj okresná prokuratúra), podľa ktorej vo veci sťažovateľky ide «... o občiansko-právny spor, nakoľko v danom prípade sa jedná o spor dvoch spoluvlastníkov k spoločnej veci a ktorýkoľvek z nich si môže svojej nároky uplatniť žalobou na príslušnom civilnom súde ... Z princípu „ultima ratio“ vyplýva, že trestné právo má byť použité len ako najkrajnejší prostriedok, v nevyhnutných prípadoch, kde ostatné právne nástroje a prostriedky zlyhali.».

Ústavný súd na tomto základe, zdôrazňujúc opakovane, že právo oznamovateľa trestného činu na vznesenie obvinenia, resp. začatie trestného stíhania proti konkrétnej

fyzickej osobe konania, nepožíva ústavnú ochranu, dospel k záveru, že napadnutým uznesením okresnej prokuratúry nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky na inú právnu ochranu, a preto jej sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2017